

Kestävän kehityksen kokonaisarvio

Kuntasektorin näkemyksiä kestävän kehityksen
tilasta ja tulevaisuudesta

Varatoimitusjohtaja Timo Kietäväinen, Kuntaliitto
Suomen kestävän kehityksen toimikunnan kokous
8.12.2009

Mikä kestävä kehitys?

”Jos kaikki on kestävä kehitys ei enää mikään ole kestävä kehitys.”

Arviointiraportti

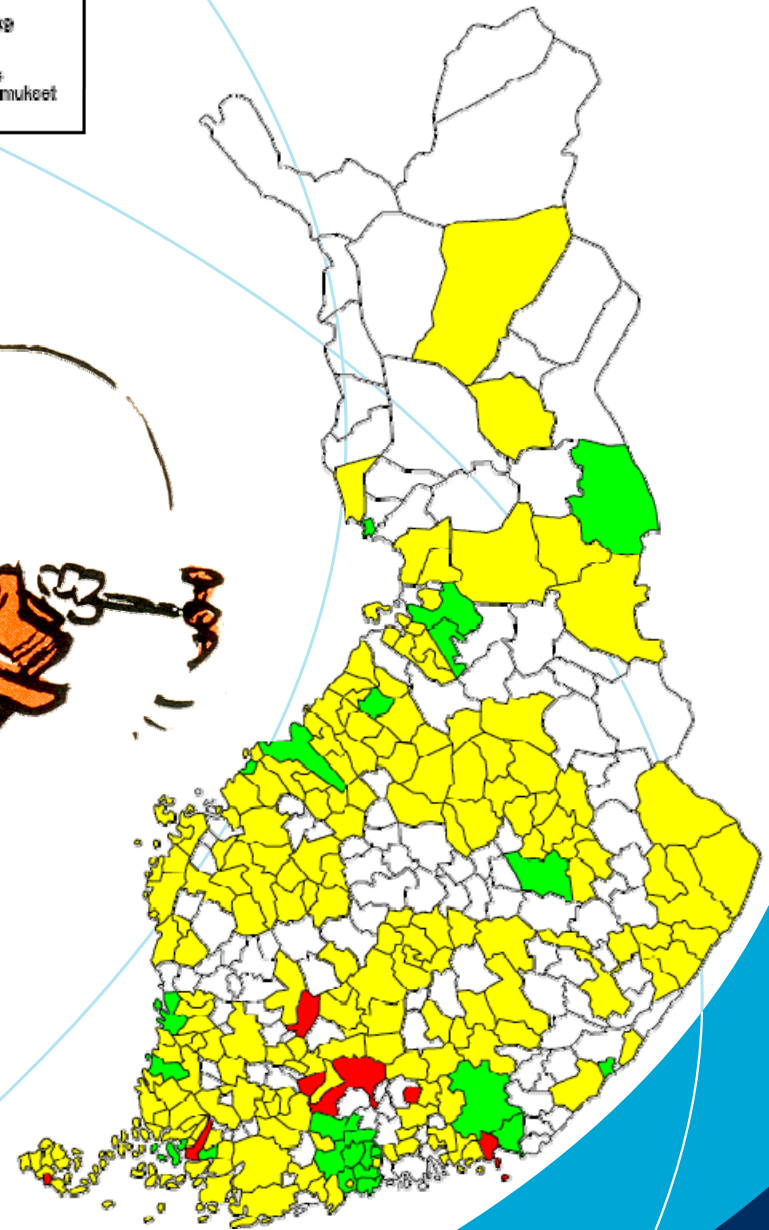
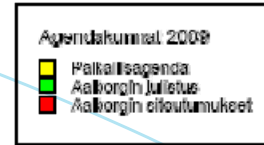

- Kuntaliiton näkemyksen mukaan kestävä kehitys kolmea ulottuvuutta – ekologinen, sosiaalinen ja taloudellinen - ei voi tarkastella toisistaan irrallisina.
- Kestävä kehitys kysymyksenä tulisi tarkastella sellaisia asioita, joissa kaikki kolme ulottuvuutta ovat samanaikaisesti läsnä.
- Arvioinnin kohteena olleessa Kansallisessa kestävä kehitys strategiassa näin ei ollut. Tästä seurasi että strategia kattoi Kuntaliiton lähes kaiken toiminnan, mikä ei ollut järkevä lähtökohta Kuntaliiton nimenomaiselle kestävä kehitys työlle.

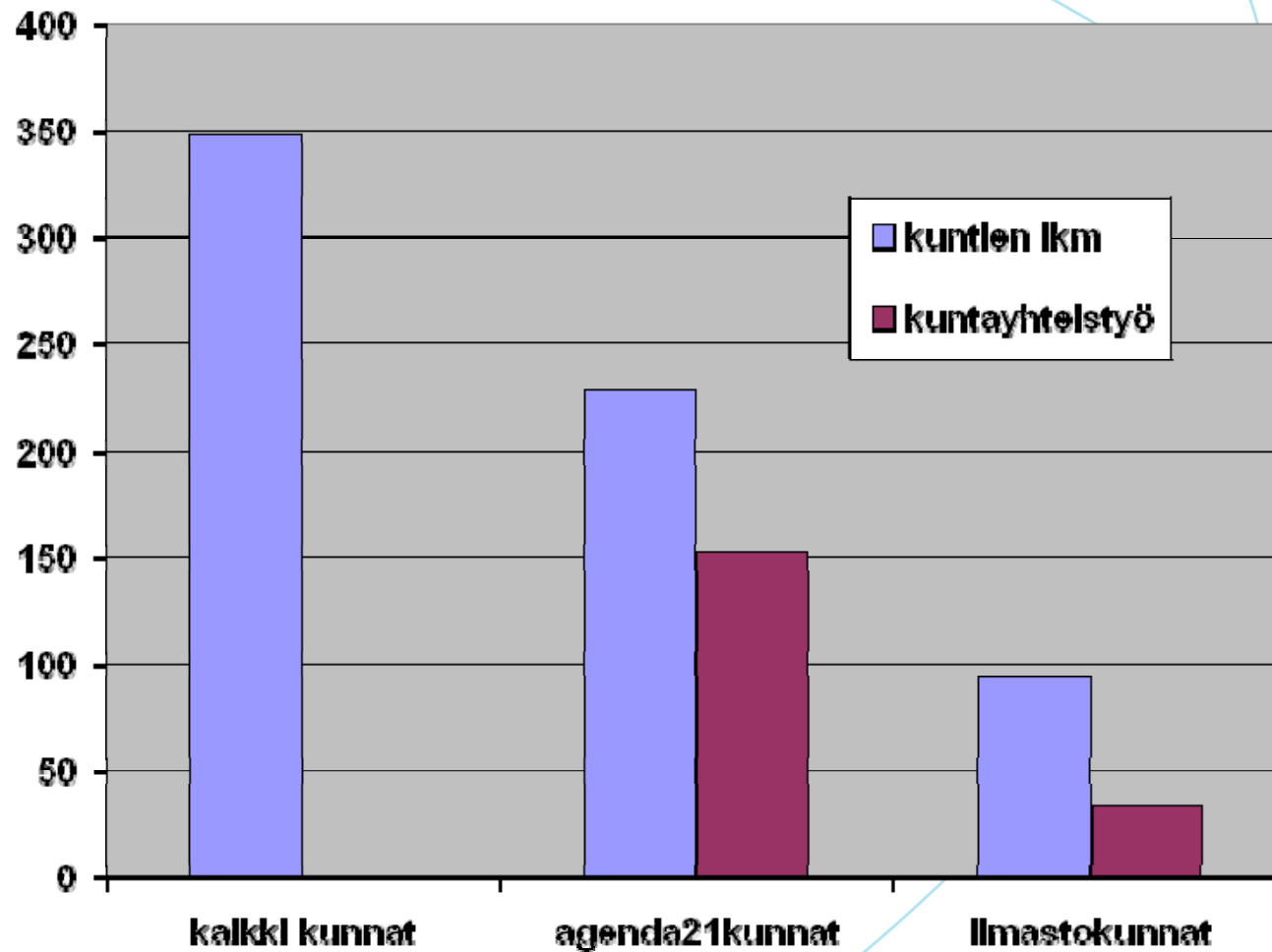
Kunnallisia kestävän kehityksen kysymyksiä

- ilmastosuojelu (energiansäästö, uusiutuvat energialähteet...)
- yhdyskuntatekniikka (ekotehokkuus, kustannukset ja niiden kohdentuminen, yritysten toimintaympäristö, käytännön edellytykset kestäville kulutustavoille...)
- ympäristö-, energia- ja bioteknologian uudet työpaikat
- hallittu yhdyskuntarakenne
- kaikkia palvelevan julkisen liikenteen edellytyksistä huolehtiminen
- julkiset hankinnat, kestävä ja energiatehokas rakentaminen
- maaseudun kehittämisen kysymykset (elintarviketuotanto, lähiruoka, energiayrittäjäyys, luontomatkailu, luonnon virkistyskäyttö, maisemanhoito)
- elinympäristö laatu ja terveellisyys
- kuntalaisten vaikutusmahdollisuudet kunnan kehittämiseen ja sosiaalisen syrjäytymisen ehkäisy

Kestävän kehityksen ohjelmatyötä tehdään kaiken kokoisissa kunnissa, isoissa kaupungeissa pääosin omin voimin, pienimmissä pääsääntöisesti yhteistyössä muiden kuntien kanssa. Vaikka paikallisagendojen valmistumisten suurimmat piikit ovat sattuneet vuosille 1997 ja 2001, niitä valmistuu ja päivitetään edelleen.

Paikallisagenda- ja ilmastokunnat

ilmasto-
kunta =
päästö-
laskelma,
päästövä-
hennys-
tavoite
ja/tai
ilmasto-
strategia

Kuntaliiton keskeiset toimet

- kestävän kehityksen toimintaohjelma 1997.
- kestävän kehityksen linjaukset 2001, joiden mukaan kuntien ja Kuntaliiton kestävän kehityksen työtä kehitetään.
- useat kuntien kestävän kehityksen työn kehittämishankkeet, ensimmäinen jo vuosina 1992-1994.
- osallistuminen aktiivisesti kansalliseen, Pohjoismaiseen, Itämeren alueen ja kansainväliseen kuntien verkostoitumiseen.
- liiton ilmastolinjaukset 2008.
- ilmastonmuutos yksi Kuntaliiton strategian 2009-2012 painopistealueista.
- kuntien ilmastokampanja vuodesta 1995.
- kestävien julkisten hankintojen osaamistyökalu Hymonet.
- Kuntaliiton oma ympäristöjärjestelmä.

Ilmasto on yksi Kuntaliiton strategisista painopisteistä

Kunnat ovat aloitteellisia ja aktiivisia toimijoita ilmastonmuutoksen hillinnässä ja siihen varautumisessa.

Kunnat hillitsevät ilmastonmuutosta maankäytön ja liikenteen ratkaisulla, energiavalinnoilla, hankinnoilla, uudella teknologialla sekä palveluiden energiatehokkuudella.

Valtio, kunnat, kuntalaiset ja yritykset tiedostavat vastuunsa ja mahdollisuutensa ilmastoasioissa.

Kunnat tarjoavat kuntalaisille ja yrityksille ilmastomyötäisen toimintaympäristön.

Kunnat varautuvat ilmastonmuutoksen haitallisiin vaikutuksiin hyvällä yhdyskuntien suunnittelulla ja ennakoivalla ylläpidolla sekä tarvittaessa erillisin valmiussuunnitelmin.

6. ILMASTONMUUTOS

1. Tuemme ilmastonmuutoksen hillintään tähtäviä toimia kuntien energiapolitiikassa, palveluissa, maankäytössä ja liikenteen ratkaisuisa.

2. Tuemme kuntia niiden huolehtiessa palveluiden ja yhdyskuntien toimivuudesta muuttuvissa ilmasto-oloissa.

3. Kannustamme kuntia hyödyntämään ilmastonmuutoksen tarjoamia mahdollisuuksia elinkeino- ja työllisyyspolitiikassaan.

4. Edellytämme, että ilmastonmuutokseen liittyvä vastuunjakko on kuntien näkökulmasta oikeudenmukainen, ja että lainsäädäntö ja muut valtion toimenpiteet luovat kunnille riittävät edellytykset ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen.

Kestävän kehityksen tulevaisuuden näkymiä

- Uusi teknologian vähentää haitallisia ympäristövaikutuksia.
- Ympäristöliiketoiminta jatkaa kasvuaan ja kiinnostaa.
- Bioyhteiskunta astuu esiin maa- ja metsätalouden tuotteissa, jätehuollossa ja materiaalitaloudessa.
- Ekotehokkuuden ja luonnonsuojelun painoarvot kasvavat.
- Materiaalitehokkuus paranee, jätehuoltopalvelut liiketoimintana kukoistavat.
- Energiavallankumous käynnistyy.
- Energiaomavaraisuuden merkitys kasvaa ja energiantuotanto hajaantuu.
- Ilmastonmuutoksen käsistä karkaaminen huolestuttaa.
- Kemikalisoitumisen vaaroihin herätään.
- Kansalaisten vaikuttamismahdollisuuksista täytyy pitää huolta.

Miten nyt jatketaan?

- Pidämme hyvänä kokonaisarvioinnin suositusta uusia kansallisen tason strategia tiiviiksi asiakirjaksi jossa määritellään tavoitteet ja periaatteet, mutta vastuu toimenpiteistä on hallinnonaloilla ja toimijoilla.
- Kuntaliitto on tunnistanut kuntien kestävä kehityksen työn oleelliset alueet, joiden osalta liitto työskentelee - usein hankeluonteisesti - yhdessä kuntien kanssa.
- Pidämme tärkeänä ehdotusta antaa kestävä kehityksen toimikunnan tehtäväksi määritellä tavoitteet ja mittarit. Toimikunnan työltä on tähän asti puuttunut tehtävä olla muuta kuin tiedonvaihto- ja keskustelutilaisuus.
- Valtioneuvoston kanslia voisi olla ympäristöministeriön ohella toinen vaihtoehto kestävä kehityksen koordinoimiseksi. Saataisiinko samalla nostetuksi kaivattua kestävä kehityksen poliittista painoarvoa?

Kestävän kehityksen ennakkollinen arviointimalli

- Malli vaikuttaa sinänsä mielenkiintoiselta ja käyttökelpoiselta.
- Sitä tulisi kuitenkin soveltaa vasta kun strategia-asiakirja on uudistettu, toteuttamiseen liittyvien tuotos- ja vaikutusindikaattoreiden pohjalta.

